

Çocuklarımızın bugünü ve geleceği için barış şart

YETİŞKİNLERİN BİLE ZOR ANLADIĞI BİR DURUM, BU ÇATIŞMALARIN BİRDENBİRE NEDEN VE NASIL BAŞLADIĞI. ÇOCUKLARIN ANLAMASI MÜMKÜN DEĞİL

Gün geçmiyor ki güneydoğudan bir ölüm haberi gelmesin. Bazen bebekler, çocuklar, gençler, bazen kadın-erkek yetişkinler, yaşlılar... Medyada daha çok yer verilen çoğu zaman asker ve polisler, ve nadiren siviller. Çocuklar babalarını, annelerini, kardeşlerini kaybediyor, anababalar yavrularını. Kahvaltı yaparken, oynarken, hastaneye giderken. Daha büyük travma olabilir mi?

Yetişkinlerin bile zor anladığı bir durum, bu çatışmaların birdenbire neden ve nasıl başladığı. Çocukların anlaması mümkün değil. Onların bildiği aniden hayatlarının değiştiği. Sokakta kardeşle, arkadaşla oynayabiliyorken artık dışarda oyun yok, bazılarının okulu çoktan kapandı, öğretmenleri gitti. Artık evin içindeler... ya kendi evlerinin içinde ya da mecburen taşındıkları, sığındıkları yeni evlerde. Sokağa çıkma yasağını anlamayıp evin önünde oynayan bir miniğin vurularak öldüğünü duyuyor hepsi. Herkes tedirgin. Çatışma bölgesinden uzak olmak diye bir şey yok çünkü artık. Bu yeni silahların ulaşabildiği yerler pek uzak olabiliyor. Şehrin tahmin etmeyeceğiniz bir yerinde çatıya roket gelebiliyor, camdan kurşun girebiliyor. Savaş gibi belirsizlik durumlarında elbet insanlar alışverişi de en aza indirirler, herkes elinde avucunda ne varsa tutmaya bakar, yarın bir gün evinden taşınması gerekirse yanında eşya değil ancak para götürebilir çünkü. Yani kepenk açabilenlerin de para kazandığı yok. Evleri, dükkanları satıp başka yere göçmek için artık çok geç, ama bunu yapmadan da para yok, başka ev yok, başka dükkan yok. Nereye gidecekler? Çocukların bazıları için eğitimi durdu, şimdilik yanan sadece bir dönem. Daha kaç dönem kaybedecekleri belli değil. Deniyor ki Sur, Nusaybin, Dargeçit, Cizre ve Silopi'deki 114 bin çocuk artık okula gidemiyor. Bu eğitimin nasıl telafi edileceğine dair bir açıklama yok, bir plan var mı o da belli değil. Okula gidebilenler derse dikkatini zor veriyor, bu arada verilen eğitimden ne kadar yarar görülebildiği şüpheli. Sokağa çıkma yasağı yüzünden TEOG'a 3845 öğrenci girememiş,

Aralık'taki telafiye kaç çocuk hangi koşullarda, nasıl bir ruh halinde girdi, belli değil. Belki pekçok çocuğun eğitim hayatı bu şekilde bitecek, belki pekçok hayat böyle tümünden değişecek. Suriyeli çocukların ucuz işgücüne şimdi Güneydoğudan gelenler de eklendi. Türkiye'deki büyük ve küçük şehirler çocuk işgücü cehennemi haline geliyor. Bu koşullarda sadece çocuk işçilerin değil, çocuk gelinlerin de artması muhtemel. Batı tüm bu olanlara sessiz, bu çok dokunuyor güneydoğunun çocuklarına, anababalarına. Kasım'daki TEOG'un iptal edilmesi gündeme gelirse, belki Batı ancak o zaman ilgi gösterebilir bu yaşanan felakete. Batı kendisini ilgilendirmeyen hiçbir şeye ilgi göstermiyor gibi çünkü, yani Gezi'nin ağaçlarına, ODTÜ'nün ağaçlarına gösterdikleri gibi... Böyle düşünüyorlar, böyle hissediyorlar. Gücenikler, sitemkarlar. Önemsenmediklerini hissediyorlar, değersiz... Adalet hisleri zedelenmiş, eşit olup olmadıklarını sorguluyorlar. Eşit olmak, değersizlik kötü bir histir.

Çocuklar stresli, kaygılı, üzüntülü. Travmanın en zarar verdiği becerilerden biri kontrol becerisi... duygu kontrolü, dikkat kontrolü, davranış

kontrolü. Travmatik olaylar yaşanırken, aşırı kaygı, korku, üzüntü duyuyor olmak yetersiz kontrol gösterir, sağlık değil. Travmatik olaylar yaşanırken, kaygı, korku, üzüntü duyuyor olmak aşırı kontrol işaretidir, duyarsızlaşmadır, sağlık değil. Dışarıdan silah sesi gelirken çocuğun rahat görünmesine sevinmemeliyiz, bu bir dayanıklılık göstergesi değildir. Bu, o çocukların, öyle düşündüğümüz gibi, çatışma ortamlarına alışkın oldukları, kötü etkilenmedikleri anlamına gelmez. İyiye işaret değildir.

Size bugün psikoloji bilgisi veremeyim. Travmanın beynin yapısını, fizyolojiyi, genleri nasıl etkilediğini, kuşaktan kuşağa bu etkilerin nasıl sürdüğünü anlatmayayım. Sadece çocukların bu yaşananlardan çok kötü etkilendiğini, bu etkilerin kolay kolay geçmeyeceğini söyleyeyim. Bilmemiz gerekenlerin en önemlisi bu.

O zaman, bu silahlar bir an önce susmalı. Susmalı, çünkü bir ülkenin, bizim ülkemizin, insanlarımızın, hepimizin çocuklarının bugünü ve geleceği söz konusu. Susmalı, çünkü bu insani değil. Susmalı, çünkü "iyi savaş, kötü barış hiç olmamıştır". Hepimizin iyi olması buna bağlı.

BİLGE SELÇUK
@byagmurlu
Koç Üniversitesi